

Proiect cofinanțat din Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axaprioritară 6: *Educație și competențe*

Prioritatea de investiții: 10.i

Obiective specifice: 6.4, 6.6

Titluproiect: *“Acces la programe de educație și formare profesională pentru tinerii și adulții din județul Dolj care au părăsit timpuriu școala (I)”*

Cod SMIS 2014+: 135711

Sonet

George Bacovia

Activități de tip „A doua șansă – învățământ secundar inferior”

Modulul III: Textul și contextul

Expert curriculum limba română: Prof. Alina Felicia DUMITRU

Număr de ore: 6 ore TC

2 ore CDȘ

Poezia „Sonet”, de George Bacovia, face parte din volumul de debut care poartă numele „Plumb”, fiind o artă poetică de factură simbolistă în care spațiul exterior influențează trăirile lăuntrice ale eului liric. Viziunea despre lume și viață încadrează poezia în specificul universului liric bacovian. Mesajul poeziei este exprimat cu ajutorul tehnicilor simboliste, care pun accentul pe starea interioară a poetului, pe trăirile și stările sufletești ale acestuia.

Titlul este un punct de plecare în descifrarea întregului mesaj al poeziei. Conform DEX, sonetul este o „poezie lirică cu formă fixă, alcătuită din 14 versuri grupate în două catrene cu rima îmbrățișată și două terține cu rima liberă, ultimul vers cuprinzând ideea dezvoltată în poezie”.

"Sonetul" lui George Bacovia exemplifica toate mutațiile tematic și prozodice înregistrate de această poezie cu forma fixă prin adaptarea ei la estetica simbolistă bacoviană. Utilizat încă din secolul al XIII-lea în Italia, trecând prin Renastere, clasicism și romantism, folosit în creații remarcabile de Charles Baudelaire, sonetul are în cazul lui Bacovia particularități adecvate viziunii proprii asupra lumii cuprinse de un iremediabil declin existențial. Dezarticularea limbajului poetic, una din trasaturile evidente ale creației bacoviene, care transformă armonia muzicală recomandată de Verlaine într-un antisimbolism tot mai vizibil, se produce și sub aspect prozodic, chiar într-o poezie cu forma fixă, cu rigori în mod normal de neînțeles. Sonetul bacovian nu respectă măsura unitară a versurilor (versul al doilea are 13 silabe față de 11 ale celorlalte), rimele au banalitatea vorbirii comune, iar unele cuvinte se repetă, "noapte", "casa", "triste", accentuând universul obsesiv al poeziei.

Tematic, în Sonet este ilustrată o lume în declin, în dezechilibru, folosindu-se din plin instrumentarul simbolismului bacovian: noaptea "uda, grea", încărcată de o materialitate lichidă, mahalaua potopită de întuneric, ploaia ajunsă la proporții diluviene, ceata în care se conturează prezente umane estompate, sugerate prin "rosii felinare", crasmele marginase, case cu ziduri vechi, nesigure, în dărâmare: "E-o noapte uda, grea, te-neci afara./ Prin ceata - obosite, rosii, fara zare -/ Ard, afumate, triste felinare/ Ca într-o crasma umeda, murdara." Este un spațiu sufocant, închis, "fara zare", care invadează și inabusă ființa umană, prin proiecții terifiante de umbre lăuntrice, cuprins, sub efectul licorilor bahice, de balans, de instabilitatea planului inclinat (Ion Caraion), pe care finalul sonetului o descrie în versuri memorabile.

Lumea devine, în aceste versuri sugestive, o imensă carciună, un spațiu al pierzaniei, ca în volumul de poezii "Alcooluri" (1913), de Guillaume Apollinaire. Felinarele sunt "obosite", rosii, sugerând transcenderea lumii într-un paradis al simțurilor. Elementul acvatic îndeamnă la somn, la uitare, determinând coborârea pe scara timpului, pe vremea potopurilor și a marilor catastrofe. Lipsa

de zare inchidespatiul, creand un univers inchis, in care betia, alcoolurile tari sunt singura solutie de supravietuire.

Dezarticularea limbajului poetic, una din trasaturile evidente ale creatiei bacoviene, care transforma armonia muzicala recomandata de Verlaine intr-un antisimbolism tot mai vizibil, se produce si sub aspect prozodic, chiar intr-o poezie cu forma fixa, cu rigori in mod normal de neinlaturat. Sonetul bacovian nu respecta masura unitara a versurilor (versul al doilea are 13 silabe fata de 11 ale celorlalte), rimele au banalitatea vorbirii comune, iar unele cuvinte se repeta, "noapte", "casa", "triste", accentuand universul obsesiv al poeziei.

Tematic, in Sonet" este ilustrata o lume in declin, in dezechilibru, folosindu-se din plin instrumentarul simbolismului bacovian: noaptea "uda, grea", incarcata de o materialitate lichida, mahalaua potopita de intuneric, ploaia ajunsa la proportii diluviene, ceata in care se contureaza prezente umane estompate, sugerate prin "rosii felinare", crasmele marginase, case cu ziduri vechi, nesigure, in daramare: "E-o noapte uda, grea, te-neci afara./ Prin ceata - obosite, rosii, fara zare -/ Ard, afumate, triste felinare/ Ca intr-o crasma umeda, murdara." Este un spatiu sufocant, inchis, "fara zare", care invadeaza si inabusa fiinta umana, prin proiectii terifiante de umbre launtrice, cuprins, sub efectul licorilor bahice, de balans, de instabilitatea planului inclinat (Ion Caraion), pe care finalul sonetului o descrie in versuri memorabile.

Lumea devine, in aceste versuri sugestive, o imensa carciuma, un spatiu al pierzaniei, ca in volumul de poezii "Alcooluri" (1913), de Guillaume Apollinaire. Felinarele sunt "obosite", rosii, sugerand transcenderea lumii intr-un paradis al simturilor. Elementul acvatic indeamna la somn, la uitare, determinand coborarea pe scara timpului, pe vremea potopurilor si a marilor catastrofe. Lipsa de zare inchide spatiul, creand un univers inchis, in care betia, alcoolurile tari sunt singura solutie de supravietuire.

Noaptea, de o materialitate palpabila, fluida, se insinueaza treptat in aceasta atmosfera crepusculara, iar casele se satureaza de infiltratia acvatica.

Mahalaua este loc infernal, de margine, apocaliptic, cu o noapte si "mai neagra" decat in lumea obisnuita, vizitat periodic pentru licorile bahice, spatiu din care poetul totusi se intoarce, abia gasind puterea de salvare: "Ca Edgar Poe ma reintorc spre casa,/ Ori ca Verlaine, topit de bautura -/ Si-n noaptea asta de nimic nu-mi pasa." Poetul, observa Mihail Petroveanu, incearca sa se uite pe sine in compania confratilor blestemati", Edgar Poe si Paul Verlaine, "Ies poets maudits", cu care se solidarizeaza in manifestari bahice si in viziunea asupra lumii, detasandu-se de realitate prin fluidizarea narcotica a dimensiunilor, printr-o perceptie euforizanta a instabilitatii si dezechilibrului ei perpetuu: "Apoi, cu pasi de-o nostima masura,/ Prin intunerec bajaiesc prin casa,/ Si cad, recad, si nu mai tac din gura."

Ion Caraion identifica aici, in succesiunea ciudata a verbelor ("Si cad, recad, si nu mai tac din gura"), o "metafora a caderii", o "forma a planului inclinat, in care linia de plutire intra in criza, echilibrul se surpa, normalitatea primeste in vizita rarirea, diferentierea si avertismentul". Cealalta constructie verbala, "nu mai tac din gura", sugereaza logoreea ce insoteste caderea, motivand in parte si dezarticularea limbajului ce se constata sub influenta tariilor alcoolice, situatie observata de altfel, in plan estetic, de Gaston Bachelard: "in mod evident alcoolul este un factor de limbaj. El imbogateste vocabularul si elibereaza sintaxa."

Simbolurile predominante in aceasta poezie sunt cele ale mortii ce asteapta intr-o margine intunecata a lumii, prin care eul poetic trece periodic, reusind totusi, inca, sa se salveze. Felinarele rosii pregatesc calatoria spre lumea cealalta. intunericul noptii e in concordanta cu "ceata", cu felinarele "fara zare", epitetul "afumate" sugerand aglomerarea atmosferei apocaliptice, nota de vechime a lumii, aflata in prag de prabusire.

În aceasta atmosfera incerta, de asteptare si dezechilibru, poetul sufera de extaze bahice, se supune exceselor hedoniste: "Ca Edgar Poe ma reintorc spre casa,/ Ori ca Verlaine, topit de bautura -/ Si-n noaptea asta de nimic nu-mi pasa." Poetii romantici si simbolisti se dedica acelorasi manifestari existentiale, sufera de "le mal du siecle", dispusi la mari incercari ale fiintei. Starea de betie, proprie simbolistilor, produce euforie, se transforma intr-o manifestare de infailibilitate proprie. Drumul spr-e casa determina o ratacire salvatoare in acest labirint al mahalalei: "Apoi, cu pasi de-o nostima masura,/ Prin intunecaj bajbaiesc prin casa,/ Si cad, recad, si nu mai tac din gura." Poezia se constituie in jurul unui sentiment nedeslusit, de continua alunecare, de trecere in starea de visare, indusa prin licori euforice.